

عنوان مقاله:

تحلیل و آینده نگری تحولات کالبدی سکونتگاههای روستایی پیراشهری واقع در حریم کلان شهر مشهد

محل انتشار:

فصلنامه برنامه ریزی فضایی(جغرافیا)، دوره 10، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

مهدی جوانشیری - دانشجوی دکترا، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

علی اکبر عنابستانی - استاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

حمدالله سجاسی قیداری - استادیار، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

طرح مسئله: کاربری اراضی، پدیده ای پویا با تغییرات زمانی و مکانی ناشی از فشارهای انسانی و توسعه است. آگاهی از نحوه استفاده از تغییرات کاربری و بررسی علل و عوامل آنها در چند دوره زمانی برای برنامه ریزان و مدیران اهمیت ویژه ای دارد. بر این اساس پژوهش حاضر در پی ارزیابی و گسترش هشت روستای نمونه در حریم شهر مشهد طی سال های ۱۳۸۰-۱۳۹۸ و سپس پیش بینی تغییرات تا سال های ۱۴۱۰ و ۱۴۲۵ است. روش: روش پژوهش حاضر، توصیفی تحلیلی و هدف آن، کاربردی است. داده های مورد نیاز پژوهش به روش اسنادی گردآوری و برای پی بردن به نوع و میزان تغییرات رخ داده در منطقه پژوهش و تهیه نقشه کاربری اراضی از تصاویر ماهواره لندست ۷ سنجنده ETM+ (سال های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۶) و لندست ۸ سنجنده OLI (سال های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۸) استفاده شد. پس از طبقه بندی نظارت شده تصاویر با الگوریتم حداکثر مشابهت، برای بررسی تغییرات کاربری اراضی در روستاهای نمونه مدل زنجیره مارکوف، برای پیش بینی روند تغییرات تا سال ۱۴۱۰ و ۱۴۲۵ مدل CA مارکوف و برای اعتماد به طبقه بندی شاخص کاپا به کار رفت. نتایج: نتایج به دست آمده نشان می دهد بیشترین تغییر کاربری در محدوده های ساخته شده بوده و کاربری های ساخته شده به شدت افزایش یافته و کاربری های باغ ها و زمین های کشاورزی کاهش شدیدی داشته است؛ به طوری که محدوده های ساخته شده ۱۰۶۰.۵۵ هکتار کاهش یافته و ۱۰۰۸.۶۷ هکتار (۲۴۱.۵۷ درصد) و اراضی فاقد کاربری ۳۲.۲۸ هکتار افزایش و مزارع و باغ ها ۱۰۶۰.۵۵ هکتار کاهش یافته است. این تغییرات در روستاهای حسین آباد قرقی، گرجی سفلی و قلعه سیاه مشهودتر است. براساس پیش بینی مارکوف، مساحت محدوده های ساخته شده در افق ۱۴۱۰ حدود ۱۱۰/۷۷٪ و در افق ۱۴۲۵ حدود ۱۱۳/۱۸٪ تغییر خواهد کرد؛ بنابراین لازم است با برنامه ریزی مناسب از گسترش بی رویه شهر مشهد و روستاهای پیرامونی به سمت باغ ها و اراضی کشاورزی جلوگیری شود. نوآوری: برای نخستین بار روند و آینده نگری تغییرات کاربری اراضی در سکونتگاههای روستایی به ویژه پیراشهری با تصاویر ماهواره ای بررسی و پیش بینی می شود.

کلمات کلیدی:

توسعه فیزیکی، تغییر کاربری اراضی، زنجیره های مارکوف، تصاویر ماهواره ای، حریم کلان شهر مشهد

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209653>

